

Frie geodata har fået antallet af brugere på Kortforsyningen.dk til at eksplodere

Forfattere

Bente Steffensen
Geodatastyrelsen,
beste@gst.dk

Tina Svan Colding
Geodatastyrelsen,
tisha@gst

Anne Marie Carstens
Geodatastyrelsen,
anmca@gst.dk

Det er gået stærkt, siden Geodatastyrelsen 1. januar 2013 åbnede op for, at alle frit kan hente geografiske kort og data på Kortforsyningen.dk. Der har været mere end 1,6 mia. forespørgsler på Kortforsyningens webtjenester, mere end 300.000 filer er downloadet fra FTP'en og antallet af brugere er steget fra 800 til over 13.000. Samtidig er der indikationer på, at der allerede i det første år med frie geografiske grunddata (2013) er gevinster i den private sektor i form af større omsætning og flere arbejdspladser.

Keywords: Datadistribution, frie data, digital forvaltning

Frie data, nye brugere og fokus på tilgængelighed

Der var store forventninger til, hvad de frie data ville betyde. Således skrev pressen op til frigivelse af geodata:

- Guldgrube gemt i gratis Matrikelkort (Sille Wulff Mortensen, Børsen oktober 2012)
- Jubel over statslig databonanza: gennembrud med gratis adgang til CVR- og Matrikelnumre (Henrik Nordstrøm Mortensen; Version2, oktober 2012)
- ...Væksteventyr ligger for fødderne af danske virksomheder... (Jakob Chor, Berlingske Business, november 2012)

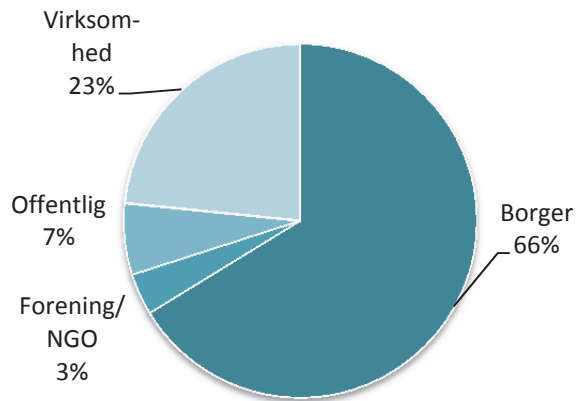
Og der var mange, der gerne ville tage del i den 'statslige databonanza', som dermed har ført til en kraftig vækst i antallet af nye brugere af geodata — fra 800 brugere ved udgangen af 2012 til mere end 13.000 i april 2014. De mange nye brugere fordeler sig på flere forskellige brugergrupper (se figur 1), og har givet anledning til nye tiltag, der kan lette både den tekniske tilgængelighed af data og den forretningsmæssige forståelse for, hvordan geografiske grunddata kan bidrage positivt til en lang række opgaveløsninger i den offentlige og private sektor. De mange nye brugere har også medført en øget anvendelse af geodata. Som det fremgår af figur 2 har der siden 2008 været en markant stigning i antallet af dataforespørgsler til Kortforsyningens web-tjenester. Antallet af forespørgsler er yderligere steget efter de frie data blev en realitet. Ved en

FAKTABOKS

De frie data omfatter:

- Landkortdata
- Topografiske kort
- Stednavne
- Landinddelinger
- Danmarks Højdemodel
- Matrikeldata

Nutidige og historiske kort og geodata stilles frit til rådighed, for både det professionelle marked og private – læs mere på Kortforsyningen.dk

Figur 1. Fordeling af brugertyper

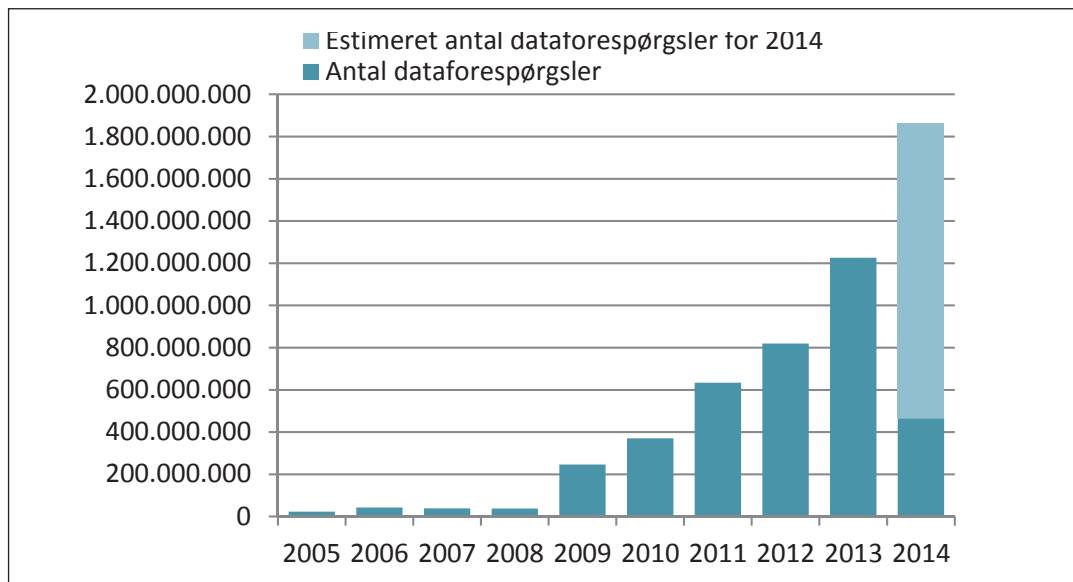
simpel fremskrivning af det nuværende forbrug vil der i 2014 kunne nås et årligt antal dataforespørgsler på over 1.800.000.000.

Brugerundersøgelse – anvendelse og udfordringer

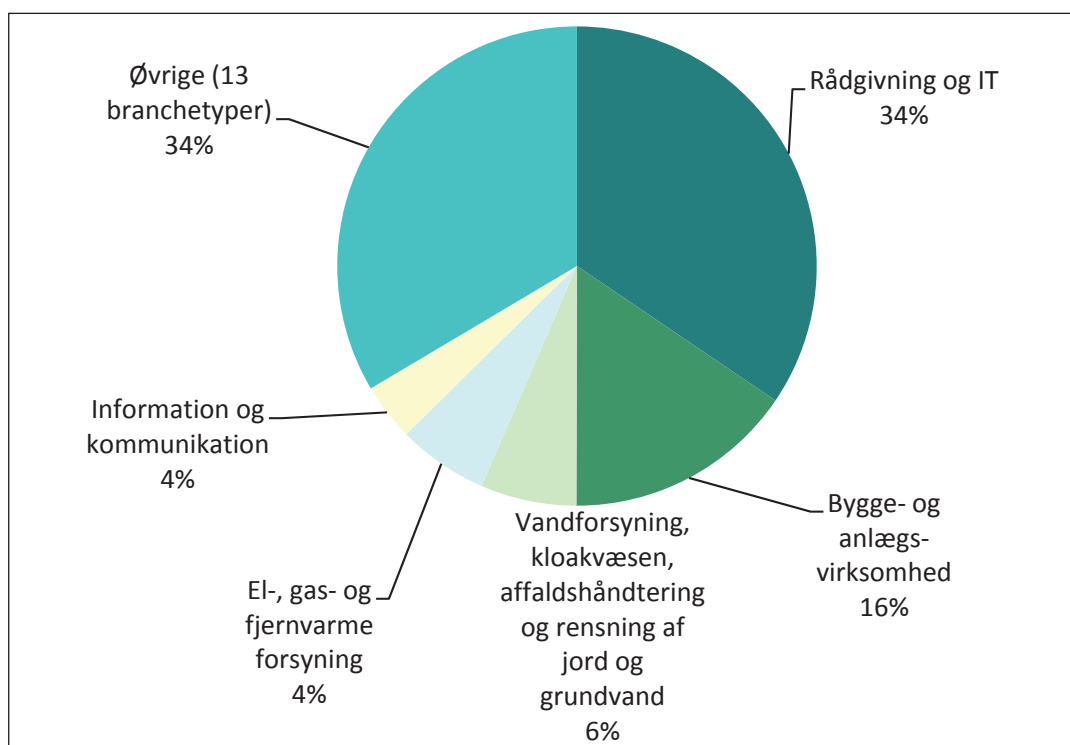
For at sikre, at Geodatastyrelsen kan understøtte og imødekomme de store forventninger, der er skabt med de frie data, følger vi løbende udviklingen for at kunne

nedbryde barrierer for anvendelsen af de frie geodata.

Der har i 2013 således blandt andet været gennemført en undersøgelse af, hvordan de nye brugere oplever adgangen til og anvendeligheden af Geodatastyrelsens frie data. Det drejer sig om en brugerundersøgelse, der omfattede 355 respondenter. Undersøgelsen kortlægger, hvor data finder anvendelse, og hvilke udfordringer brugerne støder på. Resultatet af undersøgelsen er, at hovedparten (71%) af respondenterne er fuldt ud til-

Figur 2. Antal dataforespørgsler pr. år

Figur 3. Antal dataforespørgsler pr. år

fredse med de geografiske kort og data, som nu er stillet frit til rådighed.

Men undersøgelsen har også givet Geodatastyrelsen en vigtig information om, at der udestår et arbejde for at øge tilgængeligheden af de frie data. Det er svært for brugerne at overskue mængden af data og muligheder. Som en arkitekt påpeger: "Det er meget svært for 'ikke nørder' at finde ud af, hvad der ligger i de forskellige kortværk". Dette bekræftes af, at en fjerdedel af vores brugere angiver, at det er svært at få overblik over mulighederne, mens en tredjedel finder, at der mangler vejledning om brugen af kort og data.

Hvem anvender data og til hvad?

Fjernelse af den direkte betaling for anvendelsen af de frie geografiske data har haft stor betydning for antallet af nye brugere. Kun 13% af brugerne ville anvende Kortforsyningens kort og data, hvis de skulle give pen-

ge for dem. Set i et vækstperspektiv er det yderst interessant, at mange virksomheder har taget geodata til sig, efter betalingen er bortfaldet. De private virksomheder fordeler sig på flere forskellige brancher, hvoraf de største aftagere af de frie data ikke overraskende er at finde inden for IT-, anlægs- og forsyningsbranchen (figur 3).

De frie geodata har fundet anvendelse mange nye steder. For eksempel anvender it-servicevirksomheden EG ortofoto i deres driftssystem til kirkegårde, CSC Scandihealth bruger DAGI (landinddelinger) i forbindelse business intelligence, Nykredit anvender geonøgler til at finde nærmeste Nykreditcenter på deres hjemmeside, Boliga anvender matrikelkortet til at vise ejendomsfladen ved visning af boligannoncer, Mapicture arbejder med geografisk visualisering i løsninger, der anvendes af blandt andet medicinalfirmaet ALK Abello, Region Syddanmark, folkeskolen og Det Kriminalpræventive Råd og ikke mindst har højdemodellen

fundet anvendelse i forbindelse med klimatilpasning og oversvømmelsesscenarier.

Årets gang går heller ikke ubemærket forbi Kortforsyningen, således kan juletrafikken og en storm over Danmark aflæses på Kortforsyningen. Vejdirektoratet er en af de store brugere, hvor Kortforsyningens tjenester anvendes i Trafikinfo til borgerne. På figur 4 ses Vejdirektoratets træk på Kortforsyningen i dagene omkring stormen Bodil.

Barriere nedbrydning

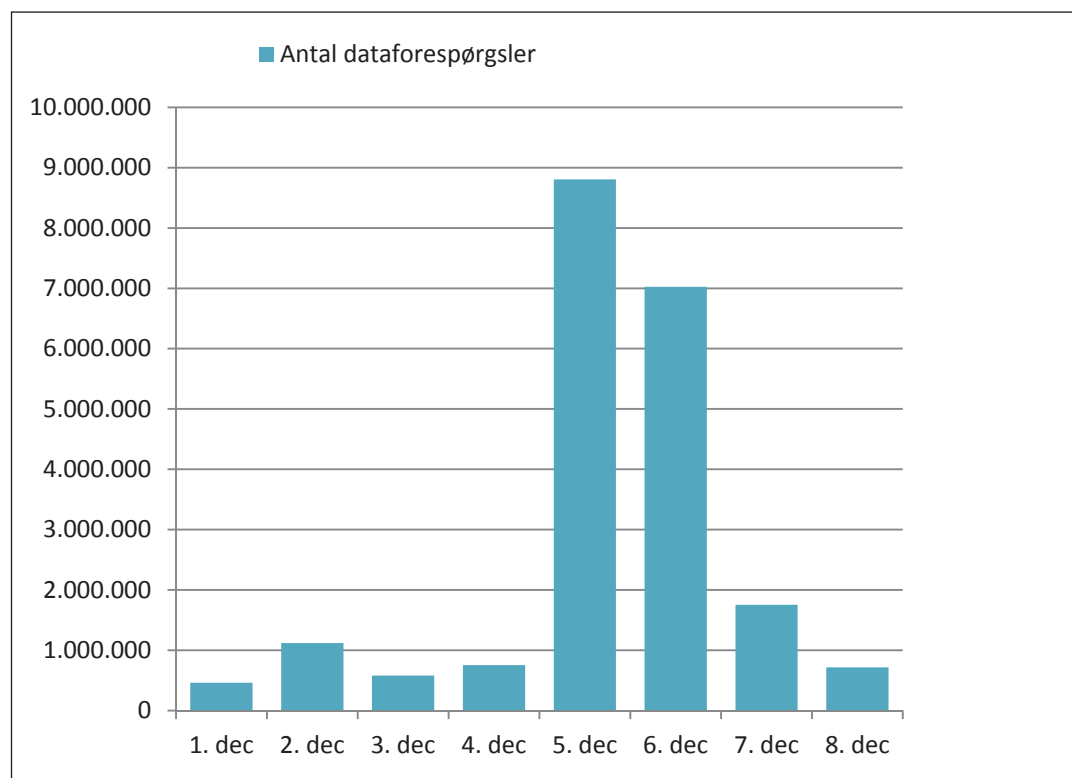
For at få mere specifik viden om tilgængeligheden af vores data og tjenester supplerede Geodatastyrelsen brugerundersøgelsen med 10 brugertests i efteråret 2013. Brugertestene fokuserede på, hvordan en bruger

uden særlige forudsætninger møder Geodatastyrelsens downloadportal, finder frem til det, han søger, og opnår en større forståelse for geodatas anvendelsesmuligheder. Resultatet af brugertestene har medført, at vi i Geodatastyrelsen er i gang med en revision af tekster og vejledninger, så det bliver lettere at finde vej frem til de geodata, man søger – også for de ikke indviede.

Resultaterne af de gennemførte undersøgelser indgår i det videre arbejde med at identificere barrierer, således at vi kan prioritere og fokusere på at de indsatser, der kan give mest mulig effekt i forhold til at øge tilgængeligheden og fremme anvendelsen af geodata.

Effekten af frisætningen

For at kunne følge hvorvidt og hvordan effekten af fri-

Figur 4. Antal dataforespørgsler fra Trafikken.dk i forbindelse med stormen Bodil

sætningen udvikler sig, har Geodatastyrelsen i 2013 gennemført første del af et effektmålingsstudium, der indeholder en redegørelse for den værdi anvendelsen af geografiske grunddata udgjorde for frisætningen for en lang række offentlige og private brugere af geodata. Rapporten, som er udarbejdet af Deloitte, konkluderer, at den samfundsmæssige værdi af Geodatastyrelsens data anslås til 1,6 mia. kr. i 2012. Historisk set er markedet for geodata drevet af traditionelle anvendelsesområder som miljø og teknik, men nye markeder på andre forvaltningsområder og i andre brancher er under modning. Dette er en positiv og nødvendig udvikling, og en forudsætning for at vi opnår de effektiviseringsgevinster i den offentlige sektor og vækst i den private sektor der lå til grund for fritsættelsen af de geografiske data.

Er forventningerne til de frie geodata indfriet?

Selvom der fortsat er mange aktiviteter, der kan igangsættes for at fremme og udvikle værdien og anvendelsen af de frie geodata, har frigivelsen indtil videre været en succes. Et år efter frigivelsen af geodata skrev pressen:

- Virksomheder vilde med frie geodata (Peter Møller Christensen, Børsen 28. januar 2014)
- Brugerekspllosion ændrer geodatabranchen (Adam Fribo, Version2, 29. januar 2014)
- En succes. Så kort kan man opsummere frigivelsen af en stribe geo- og kortdata her godt et år efter... (Kristian Hansen, Computerworld, 27. januar 2014)